

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/883/2017.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Ítéltábla Bf.II.590/2016/7. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Kaszab Árpád (a továbbiakban: indítványozó; jogi képviselője: dr. Mester Csaba ügyvéd, 1082 Budapest, Üllői út 46. II/17. szám) a Szolnoki Törvényszék útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Szegedi Ítéltábla Bf.II.590/2016/7. sorszámú ítélete, valamint az ítélet alapjául szolgáló Szolnoki Törvényszék 3.B.153/2013/127. sorszámú ítélete sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiságból fakadó jogbiztonság elvét, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszerét, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő jogot. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott ítéltáblai döntés, valamint az annak alapjául szolgáló ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó ezen kívül kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 429/C. §-a alapján hívja fel az elsőfokú bíróságot az alkotmányjogi panaszban támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló adócsalás bűncselekmények miatt indított büntetőügyben az indítványozó másodrendű terheltként szerepel. A büntetőeljárás során első fokon eljáró Szolnoki Törvényszék 3.B.153/2013/127. sorszámú ítéletében megállapított, majd a Szegedi Ítéltábla Bf.II.590/2016/7. sorszámú ítéletében kisebb mértékben helyesbített és kiegészített,

az eljárás során így irányadó tényállás szerint az indítványozó három terhelttársával együtt olyan őrző-védő feladatok ellátására szakosodott társaságokat tulajdonoltak és irányítottak, amelyek különböző megrendelőknek közvetlenül nyújtották szolgáltatásaikat vagy pedig más vagyoni védelmi társaságok alvállalkozóiként folytatták tevékenységüket. A terheltek az általuk irányított társaságok így megszerzett árbevételét terhelő általános forgalmi adót nem kívánták megfizetni. Az adókötelezettség csökkentése érdekében ezért színlelt szerződéseket készítettek, amelyekkel a vagyoni védelmi munkák ellátására további alvállalkozókat bíztak meg. A terheltek a társaságok fizetendő adóját a névleges alvállalkozók által kiállított valós gazdasági eseményeket nem tartalmazó pénzforgalmi bizonylatok általános forgalmi adó tartalmával csökkentették. Az elsőfokú bíróság az adócsalás és magánokirat-hamisítás bűncselekményei miatt az indítványozó büntetőjogi felelősségét egyfelől tettesi, másfelől pedig bűnsegédi magatartások miatt mondta ki (erről lásd: Szolnoki Törvényszék 3.B.153/2013/127. sorszámú ítéletének 5–27. oldalait, valamint Szegedi Ítéltábla Bf.II.590/2016/7. sorszámú ítéletének 8–12. oldalait).

- [4] A kétirányú ügyési és védelmi fellebbezések alapján másodfokon a Szegedi Ítéltábla járt el. Az indítványozó védelmi fellebbezésében többek között arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítéleti tényállás megalapozatlan és nincsen kellően feltárva. E körben tett előadása szerint az ítéleti tényállás nem tartalmazza, hogy az indítványozó pontosan kinek, mikor és milyen számlák könyvelésére adott utasításokat. Emellett hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a vádhoz kötöttség elvét, mert a vádirat erre vonatkozó tényállításai ellenére állapítja meg, hogy az indítványozó adott utasítást a színlelt pénzforgalmi bizonylatok könyvelésére. Az indítványozó fellebbezése szerint ezen kívül az elsőfokú bíróság okszerűtlenül értékelte a bizonyítékokat. A Szegedi Ítéltábla az elsőfokú bíróság terheltekkel szemben kiszabott büntetéseit súlyosította, illetve a büntetőügyben érintett társaságokkal szemben vagyoni elkobzást rendelt el, egyebekben azonban az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítéltábla az indítványozó a fellebbezésében megjelöltekre előadta, hogy az elsőfokú bíróság a tettazonosság elvére figyelemmel járt el és az ügyben benyújtott vádirat keretei között maradva bírálta el a vádlottak terhére rótt büntetendő cselekményeket. A másodfokú bíróság e körben kifejtett indokolásában a töretlen bírói gyakorlatot felidézve arra mutatott rá, hogy nem jelenti a vádelv sérelmét, ha a vádirati és ítéleti tényállások nem pontosan fedik egymást, de a bűncselekmény lényeges elemeit alkotó tények tekintetében mégis megfelelnek egymásnak. Az ítéltábla részletes értékelése szerint az elsőfokú bíróság támadott ítélete a vádelv ezen mércéjének megfelel, így nem találta alaposnak az indítványozó fellebbezését (erről lásd: Szegedi Ítéltábla Bf.II.590/2016/7. sorszámú ítéletének 3–4. és 7. oldalait).

- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó azért kezdeményezi az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárást, mert álláspontja szerint a bírósági döntés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményét, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben biztosított tisztességes eljárás követelményét és ugyanezen cikk (3) bekezdésében elismert védelemhez fűződő jogot. Az indítványozó mindhárom Alaptörvényben foglalt rendelkezés sérelmének alapját abban jelöli meg, hogy a bűnsegédi magatartások tekintetében mind a vádirat, mind pedig az ítéleti tényállás pontatlan és bizonytalan, illetve az eljáró bíróságok megsértették a büntetőeljáráshoz ismert vádelv követelményét. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt szabály sérelmének okaként az indítványozó azt adja elő, hogy a büntetőjogi felelősség megállapítása bizonytalan tartalmú tényálláson alapszik. Az indítványozói érvelés szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez fűződő jog azért sérül, mert az elfogadott tényállás bizonytalan tartalmú megállapításai megfosztották az eredményes védekezés lehetőségétől. Végül az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogra is hivatkozik, mert álláspontja szerint az ügyben benyújtott vádirat pontosan meghatározott elkövetési magatartás hiányában nem felel meg a törvényes vád követelményrendszerének, illetve ezen túl a vádemelést követő büntető eljárás sem tartalmaz pontosan körülírt tényeket.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozó a Szegedi Ítéltábla döntését részben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság klauzulából fakadó jogbiztonság elvére hivatkozással kifogásolja. Az indítványozó a jogbiztonság sérelmére azért hivatkozik, mert álláspontja szerint a támadott bírósági döntés bizonytalan tényállást tartalmaz és így nem felel meg a jogbiztonság követelményének. Következetes gyakorlata szerint ugyanakkor az Alkotmánybíróság csak kivételes esetekben, így különösen a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén ismeri el az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz is alapítható {elsőként lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]; legutóbb megerősítette: 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az alkotmányjogi panaszban az

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadottak nem minősülnek az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így vélt sérelmükre alkotmányjogi panasz nem alapítható. Mindebből következően az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjában foglalt törvényi követelménynek.

- [8] 3.2. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [9] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3246/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3246/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéseiben elismert alapvető jogok sérelmeként elsősorban a bűnügyben ítélező bíróságok jogértelmezésére hivatkozik, amikor az alkotmányjogi panaszban a bűncselekmény történeti tényállásának bizonytalan és a büntetőeljárás során változó körülírását állítva a törvényes vád és a vádelv érvényesülését megítélő bírósági álláspontot vonja kétségbe. Az indítványozó ezzel összefüggésben utal arra is, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével állapította meg a bűnseglelyre vonatkozó tényállásrészét. Megállapítható emellett, hogy az indítványozó e sérelemre a büntetőbírói eljárás során korábban, már a fellebbezésében is hivatkozott és e

kifogását a másodfokon eljáró bírói fórum részletesen vizsgálta. Az ítéltábla e körben azt állapította meg, hogy a következetes büntetőbíróági gyakorlat alapján nem sérült a vádelv, mert az inkriminált cselekmény lényeges elemeit a vádirat és az elsőfokú bíróság ítéleti tényállása egyaránt tartalmazza. Az Alkotmánybíróság értékelése szerint az alkotmányjogi panasz tartalmát tekintve ismételt e bírósági jogértelmezés helytállóságát vonja kétségbe. Bár a vád törvényessége valóban szoros összefüggésben áll az Alaptörvény XXVIII. cikkében elismert garanciarendszerrel, az Alkotmánybíróság emlékeztetve a 3062/2013. (II. 28.) AB végzésében kifejtett álláspontjára ehelyütt jegyzi meg, hogy az egyes bűncselekmények tényállási elemeinek pontosságára és részletességére vonatkozó előírások vagy az e körben kialakított bírósági gyakorlat megítélése már az alkotmányossági mércén kívül eső olyan büntetőjogi szakkérdés, amelynek vitatása nem ad okot az Alkotmánybíróság alapjogvédelmi eljárására (Indokolás [9]–[10]). Emellett az Alkotmánybíróság előbbieken felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélkező bíróság tényállás megállapítási, bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje, jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az ügyben eljáró bíróság által elfogadott bizonyítékok mérlegelésének és jogértelmezésének illetén felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelt jogot nem sért {legutóbbról lásd: 3246/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [13]}. Figyelemmel az ügyben másodfokon eljáró bíróság részletesen kifejtett álláspontjára is, az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panaszban előadott kifogások az eljáró büntetőbíróágok jogértelmezésének helytállóságát, illetve a bizonyítékok okszerű mérlegelését vitatják, és ezért nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételet, amely a támadott bírói döntést érdemben befolyásolhatta. Az Alkotmánybíróság emellett az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdéseket nem értékelte olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem, amely érdemi alkotmánybíróági eljárásra okot adhatna {elsőként lásd: 3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], legutóbb megerősítette: 3246/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [11] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.

Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította. Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, így okafogyottá vált az indítványozó abbéli kezdeményezése, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az első fokon eljáró bíróságot a támadott bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére {elsőként lásd: 3097/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [21]; majd legutóbbról lásd: 3245/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]}.

Budapest, 2017. november 21.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró